

Zespół Szkół Specjalnych w Jarocinie
Szkoła Podstawowa Specjalna im. UNICEF
Szkoła Przysposabiająca do Pracy im. UNICEF

Szkolny Program Wychowawczo - profilaktyczny

WPROWADZENIE

Wychowanie i profilaktyka ukierunkowane są na różne cele: wychowanie służy wspieraniu wychowanka w rozwoju, zaś profilaktyka to interwencja kompensująca niedostatki wychowania. Zakresy profilaktyki i wychowania mają obszar wspólny, który stanowią działania budujące odporność na potencjalne zagrożenia (czyli profilaktyka I stopnia, pierwszorzędowa), aczkolwiek korzystniej jest dla wychowanków realizować je w kontekście działań wychowawczych (np. nauka pływania może być prowadzona w kontekście rozwijania zdrowego, aktywnego stylu życia – czyli w obrębie wychowania lub też w kontekście przeciwdziałania zagrożeniom, zapobiegania utonięciom – czyli w obrębie profilaktyki). Najważniejsze jednak wydaje się to, co łączy wychowanie i profilaktykę – jest to aspekt wartości i norm, w nawiązaniu do których są prowadzone działania. Dzięki urzeczywistnieniu wartości i norm wychowanek zyskuje spójne środowisko wychowawcze, dzięki któremu wychowawcy mogą współpracować (mimo że preferują różne metody oddziaływań) i w rezultacie życie człowieka oraz funkcjonowanie społeczeństwa w świetle wartości i norm stają się dla wychowanka zrozumiałe.

Wychowanie to proces tak stary jak ludzkość i od czasów starożytnych podejmowane są dyskusje mające na celu jego zdefiniowanie. Niezależnie od tworzonych na przestrzeni wieków różnych teorii, tak naprawdę każdy z nas ma swoją osobistą koncepcję wychowania. Dziecko nie powinno jednak żyć w świecie, w którym jego najważniejsi wychowawcy kierują się rozbieżnymi poglądami na temat wychowania i dlatego istnieje konieczność względnego porozumienia w tym zakresie. Z tego też powodu w zapisach ustawowych przyjęto koncepcję wychowania jako wspierania ucznia w rozwoju.

Doprecyzowując, możemy powiedzieć, że wychowanie to proces wspierania wychowanka w rozwoju angażujący dwie osoby:

- wychowawcę (np. rodzica, nauczyciela, sąsiada, starszego kolegę/koleżankę) oraz wychowanka (dziecko/nastolatka);
- pozostające w osobowej relacji (których spotkanie oparte jest na poszanowaniu godności osobowej zarówno wychowawcy, jak i wychowanka);
- współdziałające w osiągnięciu celów wychowawczych tj. pełnej dojrzałości w czterech podstawowych sferach: fizycznej, psychicznej – w tym m.in. emocjonalnej i intelektualnej – społecznej i duchowej. Dojrzałość fizyczną należy rozumieć jako prowadzenie zdrowego stylu życia, dojrzałość psychiczną – jako ponoszenie odpowiedzialności za siebie i współodpowiedzialności za innych oraz otaczający świat, dojrzałość społeczną – jako konstruktywne pełnienie ról społecznych,

a dojrzałość duchową – jako posiadanie konstruktywnego systemu wartości oraz poczucia sensu życia i istnienia człowieka;

- dzielące się odpowiedzialnością: wychowawca odpowiada za tworzenie warunków do rozwoju, zaś wychowanek za korzystanie z istniejących warunków w celu realizacji zadań rozwojowych.

Wśród różnych definicji profilaktyki szczególnie użyteczna w odniesieniu do potrzeb szkoły jest koncepcja Zbigniewa B. Gasia przyjmująca, że profilaktyka to kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania, która obejmuje równolegle trzy obszary działania:

- wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu (czyli budowanie odporności i konstruktywnej zaradności);
- ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia;
- inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia.

Profilaktyka w szkole jest zatem działaniem koniecznym, a szkoła bez profilaktyki staje się środowiskiem niebezpiecznym wychowawczo dla uczniów, często również niebezpiecznym środowiskiem pracy dla personelu pedagogicznego i administracyjnego. Akceptacji profilaktyki w szkole powinna jednak towarzyszyć świadomość jej uwarunkowań. Generalnie możemy przyjąć, że wprowadzanie działań profilaktycznych jest uzasadnione dwoma czynnikami:

- świadomością niepowodzeń w realizacji zaplanowanych działań wychowawczych, potwierdzonych w badaniach ewaluacyjnych;
- wiedzą na temat zagrożeń dla prawidłowego rozwoju uczniów, tkwiących zarówno w środowisku szkolnym jak i środowisku lokalnym czy nawet w szerokich kręgach społecznych.

Działania wychowawcze i profilaktyczne w szkole.

Ogólne cele wychowawcze wynikają z podstawy programowej i określają główne kierunki działań wychowawczych na terenie szkoły. Obejmują następujące zadania:

- tworzenie w szkole środowiska sprzyjającego wszechstronnemu rozwojowi osobowemu w wymiarze psychicznym, fizycznym, intelektualnym, moralnym, duchowym i społecznym,
- kształtowanie motywacji jako postawy sprzyjającej realizowaniu życiowych planów,
- kształtowanie potrzeby dążenia do dobra w jego wymiarze indywidualnym i społecznym, umiejętnego godzenia dobra własnego z dobrem innych, odpowiedzialności za siebie odpowiedzialnością za innych, wolności własnej z wolnością innych,
- kształtowanie postaw poszukiwania, odkrywania i dążenia na drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia życiowych celów i wartości ważnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie,
- przygotowanie do życia w rodzinie, społeczności lokalnej i w państwie,
- przygotowanie do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości w duchu prawdy, dobra i piękna,
- kształtowanie postawy dialogu, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów, współdziałania i współtworzenia w szkole wspólnoty nauczycieli i uczniów,
- uświadomienie życiowej użyteczności edukacji.

Specyfika kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym polega na wychowaniu i nauczaniu całościowym, zintegrowanym, opartym na wielozmysłowym poznawaniu otaczającego świata. Celem edukacji ww. uczniów jest rozwijanie ich autonomii, wdrażanie do funkcjonowania społecznego, rozumienia i uznawania norm społecznych, a w szczególności wyposażenie ich – stosownie do możliwości – w takie umiejętności i wiadomości, które pozwolą im na postrzeganie siebie jako niezależnej osoby.

Zadania wychowawcze szkoły, w odniesieniu do uczniów z głębszą niepełnosprawnością intelektualną, oparte są na podstawie programowej i zawierają:

- tworzenie warunków niezbędnych do zapewnienia komfortu psychicznego, poczucia bezpieczeństwa i akceptacji,
- tworzenie sytuacji edukacyjnych i wykorzystywanie sytuacji życiowych do rozwijania umiejętności komunikacyjnych uczniów,
- wdrażanie do samoobsługi i udzielania pomocy innym,

- tworzenie sytuacji wychowawczych umożliwiających doświadczanie relacji społecznych, przygotowywania do pełnienia ról społecznych,
- uczenie zasad współżycia społecznego,
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych, oraz rozwiązywania sytuacji konfliktowych,
- uczenie umiejętności kierowania swoim postępowaniem, dokonywania wyboru, poczucia odpowiedzialności za swoje zachowanie i czyny,
- tworzenie warunków uczestnictwa uczniów w wydarzeniach szkolnych, lokalnych, regionalnych, państwowych,
- umożliwianie poznawania środowiska przyrodniczego, budzenie zainteresowania i szacunku dla przyrody,
- wspieranie rozwoju psychomotorycznego,
- zapewnienie uczniom możliwości udziału z różnych formach zajęć rewalidacyjnych.

Czynniki chroniące i czynniki ryzyka.

Czynniki chroniące

- silna więź emocjonalna z rodzicami,
- zainteresowanie nauką szkolną,
- regularne praktyki religijne,
- poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów,
- przynależność do pozytywnej grupy,
- stała opieka sprawowana przez kompetentną osobę dorosłą,
- zdolności umożliwiające dobre wyniki w nauce,
- umiejętności rozwiązywania problemów,
- wrażliwość społeczna,
- poczucie własnej skuteczności,
- czynne uczestnictwo w życiu szkoły, rodziny, kościoła, instytucji prospołecznych,
- właściwe „monitorowanie” przez rodziców,
- brak akceptacji dla zachowań odbiegających od norm społecznych.

Czynniki ryzyka

- słaba więź ze szkołą, rodziną, kościołem,
- niepowodzenia szkolne,
- przynależność do problemowych grup rówieśniczych,

- spostrzeżenie aprobaty rówieśników i dorosłych dla zachowań problemowych.

A. Rodzina

- przemoc w rodzinie,
- utrata rodzica,
- alkoholizm w rodzinie,
- inne uzależnienia, brak prawdziwej więzi i przywiązania w rodzinie,
- choroba jednego z rodziców,
- zbyt surowe wymagania stawiane dziecku,
- odrzucenie dziecka w rodzinie,
- bezrobocie, ubóstwo, nagłe wypadki w rodzinie,
- skutki emocjonalne związane z chorobą/śmiercią członka rodziny spowodowaną Covid 19, lub inną chorobą zakaźną.

B. Środowiska

- przemoc stosowana przez osobę z autorytetem, lubianą,
- częste zmiany miejsca zamieszkania, szczególnie w okresie dojrzewania,
- konflikty religijne,
- narkotyki, alkohol,
- chronicznie wysoki poziom stresu,
- utrata statusu lub ciągłe porażki w jego osiągnięciu,
- izolacja społeczna (również poprzez zakażenie Covid 19 lub inną chorobą zakaźną)

C. Zachowanie

- ucieczki z domu,
- nadużywanie środków odurzających,
- zaburzenia odżywiania,
- porażki lub stałe niskie osiągnięcia w domu, szkole,
- ciągle powtarzające się lub nieoczekiwane występujące problemy wychowawcze w szkole i domu,
- napady wściekłości,
- fascynacja przemocą,
- problemy prawne.

D. Osobowe

- niska samoocena,
- poczucie bezradności, bezsilności,
- szczególne uzdolnienia, nieprzeciętna inteligencja,

- słaba kontrola zachowań impulsywnych,
- niechęć do poszukiwania i przyjmowania pomocy,
- pragnienie zemsty,
- alienacja od tradycyjnych wartości i instytucji,
- małe umiejętności społeczne.

Profilaktyka w środowisku szkolnym powinna spełniać 10 podstawowych zadań, takich jak:

1. Dostarczanie wszystkim odbiorcom wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego życia i występujących zagrożeń – chociaż posiadanie informacji nie gwarantuje jeszcze ich wykorzystywania, to brak wiedzy z tego zakresu wyklucza możliwość wzięcia odpowiedzialności za własne wybory;
2. Kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych – ponieważ dostępność wszelakich dóbr konsumpcyjnych odpowiadających na potrzeby człowieka wymaga rozwijania mechanizmów samokontroli opartych na wartościach;
3. Kształtowanie umiejętności intrapsychicznych (dojrzewanie i kontrolowanie m. in. emocji, motywacji, procesów poznawczych, wolicjonalnych czy samooceny) – ponieważ człowiek, który nie radzi sobie ze sobą, nie jest w stanie poradzić sobie z wyzwaniami zewnętrznego świata;
4. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych – współczesny nastolatek coraz częściej wyłącza się z bezpośrednich kontaktów z drugim człowiekiem, do skrótowej komunikacji wykorzystuje media elektroniczne, a realną bliskość zamienia na życie w świecie wirtualnym;
5. Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów, które okazują się bezcenne, mimo iż współczesny świat (także w sferze edukacji) nastawiony jest na rozwijanie myślenia i działania schematycznego, a nie samodzielnego i twórczego;
6. Rozwijanie więzi z grupą społeczną – ponieważ coraz częściej mamy do czynienia z przypadkami izolacji od grupy, bezwzględnej rywalizacji czy wymuszaniem na słabszych korzystnych dla siebie działań i rozwiązań;
7. Uczenie odpowiedzialności, albowiem człowiek (zwłaszcza niedojrzały) ma naturalną potrzebę posiadania praw, a nie można z nich korzystać, jeśli nie jest się osobą odpowiedzialną (czyli akceptującą skutki własnych wyborów i działań);
8. Rozwijanie środowiska szkolnego i rodzinnego – gdyż są to dwa podstawowe obszary, w których odbywa się rozwój i dojrzewanie uczniów, a konstruktywny rozwój może

zachodzić jedynie w rozwijającym się środowisku, zaś dojrzewanie – w środowisku dojrzałym;

9. Kształtowanie w środowisku szkolnym norm i reguł sprzyjających zdrowemu życiu i rozwojowi oraz eliminujących możliwość wystąpienia działań dysfunkcyjnych – brak jednoznacznych granic uniemożliwia nabywanie kontroli własnego zachowania i rozwijanie odpowiedzialności;
10. Wczesne rozpoznawanie zagrożeń, diagnozowanie dysfunkcji oraz budowanie sieci wsparcia i pomocy dla osób i grup wysokiego ryzyka – ponieważ brak wczesnej i skutecznej interwencji prowadzi do rozwoju problemów.

Profilaktyka jest szansą zarówno dla całej szkoły, jak i poszczególnych uczestników życia szkolnego, ponieważ zwiększa wśród nauczycieli, rodziców i uczniów świadomość istniejących zagrożeń, umożliwia korektę niewłaściwych zachowań i procesów rozwojowych oraz wspomaga osiągnięcie dojrzałej odpowiedzialności za jakość własnego życia i funkcjonowanie społeczności, którą się współtworzy. Zapobieganie dysfunkcjom może być realizowane na trzech poziomach:

Działania na pierwszym poziomie (tzw. profilaktyka pierwszorzędowa lub profilaktyka uniwersalna) kierowane są do tych wszystkich osób, które nie wykazują jeszcze dysfunkcji w rozwoju lub zachowaniu, ale w ich otoczeniu występują czynniki ryzyka i dlatego należy wyposażyć ich w umiejętności skutecznego przeciwstawiania się niebezpieczeństwom oraz dbania o własne zdrowie i życie.

Działania na drugim poziomie (tzw. profilaktyka drugorzędowa lub profilaktyka selektywna) kierowane są do osób, w których rozwoju lub zachowaniu pojawiają się pierwsze przejawy zaburzeń, a jej celem jest zahamowanie rozwoju dysfunkcji i przywrócenie funkcjonalności.

Działania na trzecim poziomie (tzw. profilaktyka trzeciorzędowa lub profilaktyka skoncentrowana na jednostce) kierowane są do osób, które dzięki oddziaływaniom korekcyjnym, terapeutycznym czy rehabilitacyjnym odzyskały sprawność i funkcjonalność, a teraz wracając do swojego naturalnego środowiska potrzebują wsparcia, które pomoże im w readaptacji i uchroni przed nawrotem trudności.

Strategie profilaktyczne.

- **informacyjne** – głównym ich celem jest dostarczanie adekwatnych, prawdziwych i aktualnych informacji o istniejących zagrożeniach i możliwościach zabezpieczenia się przed nimi. Powinny opierać się na jasno wyartykułowanych zasadach komunikowania

się, które dostosowują właściwe informacje do właściwych odbiorców. Obejmują one takie działania, jak: właściwe wykorzystywanie środków masowej informacji, ulotki, broszury, plakaty, wykłady czy seminaria, przeznaczone dla dzieci w różnym wieku, młodzieży oraz dorosłych pełniących różne role społeczne.

- **edukacyjne** – opierają się na założeniu, że ludzie w swoim działaniu koncentrują się na zaspokajaniu swoich podstawowych potrzeb takich jak: potrzeba miłości, potrzeba bezpieczeństwa, potrzeba przynależności czy potrzeba poczucia własnej tożsamości. Pomagają one jednostkom w rozwijaniu podstawowych umiejętności życiowych. W ich ramach mieszczą się działania uczące i rozwijające takie umiejętności jak: podejmowanie decyzji, radzenie sobie ze stresem, rozwiązywanie problemów, porozumiewanie się interpersonalne czy aktywizowanie działań ukierunkowanych na cel. Uwzględniają przygotowanie zawodowe i planowanie kariery zawodowej oraz korzystanie z aktywności rodziców.
- **działań alternatywnych** – opierają się na założeniu, że ograniczanie dysfunkcjonalności może dokonywać się w drodze uczestnictwa dzieci i młodzieży w takich działaniach, które wzmagają pozytywną świadomość siebie i innych, oferują możliwość osiągnięcia zadowolenia i uzyskiwania pozytywnych wzmocnień bez konieczności sięgania po zachowania problemowe. Strategie te dostarczają możliwości rywalizowania w pozytywnym rozwoju, w którym ludzie mogą doskonalić samodyscyplinę, zaufanie do siebie, świadomość siebie, poczucie własnej siły i niezależności. Oferują pozytywne alternatywy wobec dysfunkcji przez stymulowanie działalności społecznej. Dzieci i młodzież mają zapewnioną realną możliwość współtworzenia programu i uczestniczenia w nim. Strategie te wzmacniają pozytywną, konstruktywną presję rówieśniczą, powstającą w wyniku wspólnej pracy nad osiągnięciem wartościowych celów, akceptowanych i wspieranych przez osoby z autorytetem i lokalną społeczność.
- **interwencyjne** – zmierzają do pomagania osobom dysfunkcyjnym w identyfikowaniu swoich problemów i poszukiwaniu możliwości ich rozwiązywania. Obejmują one towarzyszenie ludziom i wspieranie ich w krytycznych okresach ich życia. Podstawowe techniki interwencji to: poradnictwo indywidualne i rodzinne, telefon zaufania czy sesje konfrontacyjne. Coraz popularniejsze staje się również prowadzenie interwencji nieprofesjonalnej przez rówieśników.
- **zmian środowiskowych** – nakierowane są na identyfikację i zmienianie tych czynników środowiska społecznego i fizycznego, które sprzyjają zachowaniom dysfunkcyjnym, modyfikacje te mogą obejmować: środowiska, w których przejawiane są takie

zachowania; miejsca, w których przebywają osoby dysfunkcjonalne; ochranianie społeczeństwa przed niebezpiecznymi zachowaniami osób dysfunkcjonalnych; zmienianie postaw społecznych wobec osób dysfunkcyjnych.

- **zmiany przepisów społecznych** – ukierunkowane są na całą lokalną społeczność. W ich ramach najczęściej stosuje się: zmiany przepisów prawnych, zmiany rozporządzeń lokalnych i instytucjonalnych, ograniczanie dostępności i dystrybucji środków odurzających, ograniczanie ich reklamy, a także redukcja potencjalnych negatywnych skutków angażowania się w zachowania dysfunkcjonalne i dewiacyjne.

Funkcje nauczyciela, dyrekcji, zespołu nauczycieli, szkolnych specjalistów i rodziców w procesie wychowawczo – profilaktycznym.

Kluczową rolę w budowaniu środowiska szkolnego sprzyjającego wychowaniu i profilaktyce pełnią nauczyciele. Wiąże się to z faktem, iż każdy nauczyciel (nawet jeśli nie jest tego świadom) pełni cztery funkcje. Pierwszą jest *funkcja modelowa* – nauczyciel stanowi dla uczniów wzorzec osobowy człowieka dorosłego, z którym należy się identyfikować. Drugą jest *funkcja dydaktyczna* – nauczyciel przybliża uczniom osiągnięcia nauki, umożliwiając zrozumienie człowieka i świata oraz mechanizmów ich funkcjonowania. Trzecią stanowi *funkcja instruktażowa* – nauczyciel jest niejako trenerem w zakresie uczenia i usprawniania podstawowych umiejętności i kompetencji niezbędnych w codziennym życiu. Natomiast czwartą jest *funkcja wychowawcza* – nauczyciel jest przewodnikiem w odkrywaniu przez uczniów osobistych potencjałów, realizacji zadań rozwojowych oraz rozwijaniu ich odpowiedzialności za własny rozwój.

Żaden nauczyciel nie może jednak działać skutecznie w pojedynkę – do trudnych zadań, jakimi są wychowanie i profilaktyka, potrzeba sprawnego zespołu. W odniesieniu do tych działań podejmowanych przez *kierownictwo szkoły* kluczową rolę odgrywają: kompetencja dyrektora w zakresie wychowania i profilaktyki; sprzyjanie opartym na wzajemnym szacunku, partnerskim relacjom między nauczycielami i uczniami; sprzyjanie pozytywnym relacjom w środowisku uczniowskim; motywowanie uczniów do aktywnego udziału w działaniach wychowawczych i profilaktycznych oraz wspieranie swoim autorytetem inicjatyw z tego zakresu w środowisku szkolnym.

W przypadku *zespołu nauczycieli* czynniki zwiększające skuteczność w działaniach wychowawczych i profilaktycznych to: ciągle aktualizowana wiedza na temat wychowania i profilaktyki; umiejętność utrzymywania osobowych relacji z uczniami; prezentowanie wzorców konstruktywnego stylu życia i relacji z ludźmi; umiejętność pozyskiwania uczniów

i ich rodziców do przedsięwzięć wychowawczych oraz profilaktycznych; dobrowolne uczestniczenie w programach rozwoju osobowego i profesjonalnego; a także umiejętności współpracy w zespole pedagogicznym szkoły.

W przypadku *szkolnych specjalistów* (psychologów, pedagogów, doradców zawodowych) dominujące znaczenie w oddziaływaniu na uczniów mają: ich kompetencje w zakresie wychowania i profilaktyki; umiejętność współpracy z nauczycielami, uczniami, rodzicami i zewnętrznymi specjalistami; dostarczanie konstruktywnych wzorców funkcjonowania intrapsychnicznego, interpersonalnego i społecznego; dobrowolne uczestniczenie w działaniach samodoskonalących oraz propagowanie idei zdrowego wychowania i profilaktyki.

Niezwykle istotną rolę ogrywają również *rodzice uczniów*. Dla skuteczności ich działań największe znaczenie mają: posiadanie wiedzy na temat celów i zadań rozwojowych dzieci oraz wiedzy dotyczącej zagrożeń i możliwości przeciwdziałania im; prowadzenie racjonalnego stylu życia wolnego od uzależnień, współpraca ze szkołą w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych oraz dobrowolne angażowanie się w przedsięwzięcia wychowawcze i profilaktyczne proponowane przez szkołę.

Wychowanie i profilaktyka w Zespole Szkół Specjalnych w Jarocinie.

Współczesny model wychowania i profilaktyki uwzględnia zarówno działania nakierowane na promowanie rozwoju jednostek i wzmocnienie czynników chroniących, jak również redukcję czynników ryzyka.

Niepełnosprawności intelektualnej towarzyszą istotne ograniczenia w funkcjonowaniu przystosowawczym, przynajmniej w zakresie dwu spośród wielu takich sprawności jak:

- komunikowanie się słowne,
- porozumiewanie się,
- troska o siebie,
- radzenie sobie w obowiązkach domowych,
- sprawności interpersonalne,
- korzystanie ze środków zabezpieczenia społecznego,
- kierowanie sobą,
- zdolności szkolne,
- praca,
- sposoby spędzania wolnego czasu,
- troska o zdrowie.

Działania wychowawcze i profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną są szczególnie istotne, gdyż pojęcia te są bardzo szerokie zarówno ze względu na zróżnicowane stopnie niepełnosprawności intelektualnej, jak i ze względu na zaburzenia sprawności motorycznej, zaburzenia zachowania, motywacji, emocjonalności i dysfunkcje, jakie im towarzyszą.

Dziecko z niepełnosprawnością bardzo przeżywa swój defekt intelektualny. Odrzucenie go przez najbliższe otoczenie, okazywanie mu wrogości, przypisywanie winy wyzwała u niego mechanizmy obronne – regresję i agresję oraz mechanizmy kompensacyjne – pobudliwość i ospałość. Nie potrafią one zastosować mechanizmu obronnego racjonalizacji i ocenić obiektywnie danej sytuacji.

W przypadku dzieci z niepełnosprawnością intelektualną istotne jest zwracanie uwagi nie tylko na to, czy dziecko opanowało wiedzę i umiejętności przewidziane programem nauczania, ale czy w toku tego procesu czerpało przyjemność z wykonywanej pracy, miało poczucie sukcesu, wzrostu własnych kompetencji.

Duże znaczenie dla kształtowania się stosunku do pracy, tak ważnego w dalszym życiu jednostki ma doświadczenie radości uczenia się i wzrostu poczucia własnej wartości.

Dzieci te pomimo swojej niepełnosprawności, na poziomie społecznym często funkcjonują podobnie do swych rówieśników z masowych szkół. Bez problemu wtapiają się w swoje środowisko, dlatego narażone są na te same, a może i większe niebezpieczeństwa w zakresie kontaktu z używkami i sytuacjami ryzykownymi. Ich intelektualne funkcjonowanie jest i będzie słabsze, szczególnie w zakresie: logicznego myślenia, kojarzenia faktów, analizowania sytuacji, przewidywania działań, tempa uczenia się. Ta grupa dzieci nie zawsze otrzymuje wsparcie w domu rodzinnym i jest szczególnie narażona na wszelkie niebezpieczeństwa płynące ze środowiska rówieśników.

Przygotowując się do projektowania programu wychowawczo - profilaktycznego z uczniami specjalnej troski należy zadbać o to aby dzieci uczyły się prawidłowego nawiązywania kontaktów, komunikowania się, rozpoznawania sytuacji trudnych i ryzykownych, odpowiedniego w nich zachowania (asertywnego odmawiania) oraz promowałyby zdrowy styl życia – bez szkodliwych używek.

DIAGNOZA

Działanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialni
1. Analiza i ocena potrzeb uczniów.	Rozpoznanie sytuacji zdrowotnej, rodzinnej i problemów szkolnych poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - ankiety, - wywiady, - obserwacje, - kontakty. 	<ul style="list-style-type: none"> - pielęgniarka, - wychowawca, - pedagog, - zespół do spraw wychowawczo-profilaktycznych
2. Badanie oddziaływań środowiska rodzinnego.	Diagnoza sytuacji domowej dziecka - rozmowy z rodzicami lub opiekunami dziecka/kuratorami/asystentami rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawca, - pedagog - zespół do spraw wychowawczo-profilaktycznych
3. Badanie postaw wychowawczych nauczycieli i pracowników szkoły	Ankietowanie wychowawców, nauczycieli, pracowników szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog, - dyrektor, - zespół do spraw wychowawczo-profilaktycznych

W wyniku przeprowadzonych analiz w Zespole Szkół Specjalnych w Jarocinie, powołany zespół stwierdził, iż występują następujące problemy:

w środowisku domowym ucznia:

- kłótnie pomiędzy rodzicami, których świadkiem jest dziecko,
- zaburzenia w strukturze rodziny (rodziny niepełne, wielodzietne, zła sytuacja materialna, ograniczenie władzy rodzicielskiej, niewydolność wychowawcza rodziców),
- zaniedbania w obszarze kultury osobistej,
- kontakt z zachowaniami nieakceptowanymi społecznie,

w środowisku szkolnym ucznia:

a) przejawy agresji:

- obraźliwe, lekceważące odnoszenie się do kolegów, agresja słowna
- groźby pod adresem innych uczniów,
- pobicia (zostałem pobity)
- niszczenia mienia kolegów,

c) trudności w nauce.

Cele i działania wychowawczo – profilaktyczne w Zespole Szkół Specjalnych w Jarocinie.

Celem szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego w odniesieniu do uczniów jest wspieranie wychowania oraz podejmowanie działań zapobiegających niepożądanym zjawiskom w rozwoju ucznia.

Cele:

- zapewnienie warunków do bezpiecznego, zdrowego, stymulującego rozwój intelektualny i fizyczny pobytu w szkole,
- zapewnienie warunków do rozwijania osobowości i poszanowania ludzkiej godności,
- zaspokajanie potrzeb etycznych i duchowych,
- działalność w społeczności klasowej i szkolnej - przygotowanie do pełnienia ról i życia w społeczeństwie,
- uczestniczenie w ceremoniale szkolnym, stałych świątach, uroczystościach i imprezach - odnajdywanie poczucia przynależności do dziedzictwa kulturowego regionu, wykształcanie potrzeb kulturalnych i patriotycznych,
- uświadomienie sobie skutków używania środków uzależniających,
- zmniejszanie szkód, które aktualnie występują w życiu młodych ludzi w związku z zażywaniem przez nich alkoholu i innych substancji,

- promocja zdrowia i rozwijanie zdolności do prowadzenia zdrowego stylu życia,
- wyrównywanie szans, działania korekcyjne,
- uczenie umiejętności, które umożliwiają: pozytywne przystosowanie, radzenie sobie ze stresem i lękiem, radzenie sobie z wyzwaniami życia codziennego,
- uczenie: podejmowania decyzji, opanowania zachowań agresywnych, umiejętności społecznych, rozwijania samoświadomości, stawiania sobie celów życiowych i wartości, samokontroli,
- angażowanie rodziców i opiekunów do współdziałania.

Celem ogólnym w odniesieniu do nauczycieli i rodziców jest podniesienie jakości działań mających za zadanie zapobieganie zachowaniom problemowym.

Cele:

- nauczyciel stara się nawiązać jak najlepszą komunikację z uczniami i rodzicami,
- nauczyciel poszerza wiedzę i umiejętności dotyczące prowadzenia zajęć profilaktycznych,
- rodzic oraz nauczyciel posiada umiejętności wychowawcze niezbędne w rozwiązywaniu trudnych problemów,
- rodzic poczuwa się do odpowiedzialności za wychowanie młodego człowieka.

Działania wychowawczo – profilaktyczne w Zespole Szkół Specjalnych określone zostały w zakresie poszczególnych obszarów związanych z prawidłowym rozwojem dzieci i młodzieży:

sfera intelektualna:

- budzenie ciekawości poznawczej,
- pomoc w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów,
- wdrażanie do systematycznej pracy umysłowej,
- kształtowanie umiejętności logicznego, precyzyjnego wypowiedzania się,
- kształtowanie umiejętności poszukiwania informacji,
- kształtowanie cech osobowych: pracowitość, rzetelność, wytrwałość, aktywność,
- kształtowanie i doskonalenie technik uczenia się i przyswajania wiedzy,
- kształcenie u uczniów umiejętności do życia w społeczeństwie informacyjnym,

sfera emocjonalna:

- poznawanie i prawidłowe nazywanie stanów uczuciowych, emocji własnych i cudzych,

- uczenie się sposobów wyrażania emocji i umiejętności radzenia sobie z trudnymi, długotrwałymi stanami emocjonalnymi,
- budzenie empatii,
- uczenie się sposobów dzielenia się wrażeniami i uczuciami,
- kształtowanie umiejętności rozpoznawania swoich mocnych i słabych stron,
- kształtowanie umiejętności oceny własnych zachowań i opanowywania emocji,
- kształtowanie umiejętności nawiązywania pozytywnych kontaktów z rówieśnikami, więzi koleżeńskiej,

sfera społeczna:

- rozwijanie umiejętności funkcjonowania w grupie,
- znajomość i przestrzeganie praw i obowiązków ucznia,
- nabywanie kompetencji obywatelskich, poszanowanie symboli i tradycji narodowych,
- kształtowanie szacunku dla drugiego człowieka,
- poszanowania dla innych kultur i tradycji,
- kształtowanie umiejętności dostrzegania potrzeb własnych i innych ludzi,
- kształtowanie poczucia przynależności do społeczności szkolnej,
- przestrzeganie zasad kulturalnego zachowania się,
- kształtowanie poczucia więzi z rodziną,
- poszanowanie własności oraz dobra wspólnego
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za swoje czyny i zachowania,
- znajomość najbliższej miejscowości, regionu, kraju – kultury i tradycji,
- kształcenie i rozwijanie umiejętności komunikowania się z innymi ludźmi,

sfera fizyczna:

- nabycie umiejętności dbałości o higienę ciała i stroju,
- nabycie umiejętności dbałości o higienę pracy umysłowej,
- kształtowanie sprawności fizycznej,
- kształtowanie dbałości o prawidłowe odżywianie się,
- nabycie umiejętności dbałości o higienę spożywania posiłków
- nabycie umiejętności dbania o bezpieczeństwo w drodze do szkoły, podczas zabaw i wypoczynku,
- znajomość substancji szkodliwych dla zdrowia - substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy, nikotyny, alkoholu, narkotyków - i skutków ich działania,
- kształtowanie umiejętności aktywnego spędzania wolnego czasu,

- znajomość zagrożeń cywilizacyjnych, ukazanie sposobów zapobiegania degradacji i dewastacji środowiska naturalnego,

sfera aksjologiczna:

- kształtowanie umiejętności dążenia do poznawania, rozwijania i doskonalenia duchowego aspektu osobowości,
- wychowanie religijne i etyczne.

Ponadto w ZSS w Jarocinie podejmowany jest szereg innych działań, m.in.:

- realizacja dostępnych programów profilaktycznych, skoncentrowanych wokół specyficznych celów i zadań, niezależnie od realizowanego programu nauczania,
- inne działania o charakterze profilaktycznym (np. udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych, konkursach plastycznych, spotkaniach z kuratorem, sędzią, policjantem, lekarzem),
- warsztaty, pogadanki i inne formy spotkań z rodzicami,
- działania incydentalne, będące formą odpowiedzi na konkretne zdarzenia zaistniałe w szkole lub w środowisku ucznia,
- udzielanie pomocy uczniom i ich rodzicom np. skierowanie na terapię, objęcie ucznia zajęciami socjoterapeutycznymi (w szkole lub poza nią).

Formy i metody pracy

- stosowanie aktywizujących metod pracy,
- aranżowanie znaczących osobistych doświadczeń i odkryć,
- wykorzystanie elementów pedagogiki zabawy,
- kształtowanie możliwie w szerokim zakresie ważnych umiejętności życiowych poprzez trening i doświadczenia praktyczne w trakcie zajęć.

Sylwetka Absolwenta.

Program Wychowawczo-profilaktyczny Zespołu Szkół Specjalnych zakłada, że obowiązkiem szkoły i nauczyciela jest stymulowanie rozwoju ucznia w pożądanym kierunku oraz wspieranie rodziców w dążeniu do zapewnienia młodemu człowiekowi warunków do wszechstronnego rozwoju osobowego.

Absolwent Szkoły Podstawowej z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim:

- zna i stosuje formy grzecznościowe,

- rozumie, że każdy człowiek jest osobą niepowtarzalną i wartościową,
- szanuje poglądy i przekonania innych,
- właściwie reaguje na poczucie winy i krzywdy,
- unika osób obcych, które mu zagrażają,
- wie, do kogo się zwrócić w sytuacji zagrożenia,
- przyjmuje właściwą postawę w środowisku szkolnym i rodzinnym,
- ma poczucie przynależności regionalnej i narodowej,
- tworzy i uczestniczy w kultywowaniu tradycji szkoły, miasta, regionu, państwa,
- wypełnia powierzone mu obowiązki, przewiduje skutki działań,
- wie, że należy ponosić konsekwencje swoich czynów,
- potrafi podejmować samodzielne decyzje i rozwiązywać problemy,
- ma poczucie własnej wartości,
- akceptuje aspekty własnego dojrzewania i rozwoju,
- postępuje zgodnie z zasadami kultury zdrowotnej,
- przestrzega przepisów prawa i zasad moralnych zgodnie z systemem wartości,
- przestrzega kultury języka,
- szanuje środowisko naturalne i wytwory pracy ludzkiej,
- nawiązuje współpracę z innymi ludźmi, potrafi pracować w zespole,
- ma poczucie odpowiedzialności za grupę, do której należy,
- ma poczucie tożsamości i dumy narodowej,
- ma świadomość odmienności kulturowej innych narodów w Europie,
- przejawia zachowania prorodzinne i prospołeczne.

Absolwent Szkoły Podstawowej z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym:

- zna i stosuje formy grzecznościowe,
- potrafi określić własne potrzeby,
- dąży do zaspokojenia swoich potrzeb w sposób społecznie akceptowany,
- nie przejawia agresji w stosunku do innych osób i siebie,
- szanuje cudzą własność i mienie społeczne,
- ma poczucie przynależności do klasy, grupy rówieśniczej,

- współdziałała w grupie,
- szanuje przyrodę, wykazuje zachowania proekologiczne,
- dba o higienę i wygląd zewnętrzny,
- zna zdrowy styl życia
- nawiązuje poprawne kontakty społeczne, potrafi poprawnie zachować się w miejscach publicznych
- przestrzega zasad bezpieczeństwa, rozróżnia substancje szkodliwe i trujące oraz ich unika,
- zna zasady BHP, stara się ich przestrzegać,
- posiada umiejętności i nawyki związane z higieną, kulturą osobistą i estetyką otoczenia,
- szanuje środowisko naturalne i wytwory rąk ludzkich, przejawia zachowania proekologiczne,
- identyfikuje się z płcią, akceptuje aspekty swojego dojrzewania i rozwoju,
- zna psychiczne, fizyczne i społeczne atrybuty dorosłości,
- ma poczucie przynależności regionalnej i narodowej,
- uczestniczy w kultywowaniu tradycji szkoły, miasta, regionu, państwa,
- zna pojęcie, funkcje i strukturę rodziny wielopokoleniowej.

Absolwent Szkoły Przystosabiającej do Pracy z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnością sprzężoną :

- ma świadomość własnej tożsamości, akceptuje sam siebie,
- samodzielnie podejmuje decyzje, zgodnie z ustaloną hierarchią potrzeb,
- nawiązuje pozytywne relacje z ludźmi, także przeciwnej płci,
- zna i akceptuje psychiczne, fizyczne i społeczne atrybuty dorosłości,
- dba o własne zdrowie i zna czynniki zagrażające zdrowiu oraz sposoby unikania zagrożeń,
- umie poszukiwać pomocy w sytuacjach zagrożenia,
- zna i rozumie prawa obywatelskie,
- uczestniczy w kultywowaniu tradycji szkoły, miasta, regionu, państwa,
- ma poczucie przynależności regionalnej i narodowej,

- bierze aktywny udział w życiu rodziny,
- dostrzega konieczność wykonania określonej pracy, zadania,
- posiada gotowość do podejmowania pracy,
- zna i przestrzega zasady BHP.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE DLA POSZCZEGÓLNYCH ETAPÓW EDUKACYJNYCH

Działania wychowawczo - profilaktyczne dla klas I - III szkoły podstawowej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Cel	Zadania ZSS	Formy realizacji	Wskaźniki efektywności	Osoby odpowiedzialne	Termin Realizacji
Rozwój intelektualny	<ul style="list-style-type: none"> - budzenie ciekawości poznawczej, - pomoc w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów, - wdrażanie do systematycznej pracy umysłowej, - kształtowanie umiejętności logicznego, precyzyjnego wypowiedzania się, - kształtowanie umiejętności poszukiwania informacji, - kształtowanie cech osobowych: pracowitość, rzetelność, wytrwałość, aktywność, - kształtowanie i doskonalenie technik uczenia się i przyswajania wiedzy, - kształcenie u uczniów umiejętności do życia w społeczeństwie informacyjnym, - kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, - kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediów. 	<ul style="list-style-type: none"> - konkursy przedmiotowe, artystyczne - indywidualna praca z uczniem, - zajęcia rewalidacyjne i pomoc psychologiczno – pedagogiczna - organizowanie nauczania indywidualnego, - prezentacje osiągnięć uczniów, wystawy, gazetki ściennie, - stosowanie na zajęciach metod aktywizujących, - udział uczniów w zajęciach kół zainteresowań, - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: edukacja wczesnoszkolna. 	<ul style="list-style-type: none"> - wystawy prac uczniów, - zdobyte przez uczniów nagrody, dyplomy, wyróżnienia (ilość) za osiągnięcia w konkursach oraz za osiągnięcia dydaktyczne, - indywidualne programy edukacyjno – terapeutyczne, - protokoły zespołów ds. wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, dzienniki zajęć rewalidacyjnych, - występy uczniów w szkole i poza nią, - kronika szkolna, kronika SKE, kronika ZHP, kronika koła teatralnego - dzienniki zajęć edukacyjnych, plany wynikowe, - sprawozdania z działalności kół zainteresowań, liczba uczniów uczestniczących w zajęciach kół zainteresowań, - sprawozdanie z edukacji bibliotecznej. 	wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów,	etap edukacyjny
Rozwój emocjonalny	<ul style="list-style-type: none"> - poznawanie i prawidłowe nazywanie stanów uczuciowych, emocji własnych i cudzych, - kształtowanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi, długotrwałymi stanami emocjonalnymi, - rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów, - uczenie się sposobów dzielenia się wrażeniami i uczuciami, - kształtowanie umiejętności oceny własnych zachowań i opanowywania emocji, - kształtowanie umiejętności nawiązywania pozytywnych kontaktów z rówieśnikami, więzi koleżeńskiej - rozumienie własnej niepowtarzalności i wartości, rozwijanie podmiotowej tożsamości - kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji, - niwelowanie skutków długotrwałej nauki zdalnej i izolacji uczniów od bezpośrednich kontaktów ze społecznością szkolną. 	<ul style="list-style-type: none"> - programy profilaktyczne prowadzone przez nauczycieli, - stosowanie aktywizujących metod pracy na zajęciach edukacyjnych, - praca pedagoga i psychologa szkolnego, - ankieta dla uczniów dotycząca poczucia bezpieczeństwa, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza szkołą, - badania psychologiczne dotyczące uczniów wykazujących zaburzenia zachowania, - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: edukacja wczesnoszkolna. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania wychowawców klas, - obserwacja zachowań uczniów dokonywana przez wychowawców oraz innych nauczycieli, - przypadki agresji uczniów wobec innych uczniów i nauczycieli, - wykaz rozmów interwencyjnych prowadzonych przez pedagoga i psychologa, - wyniki ankiety dotyczącej poczucia bezpieczeństwa, - obserwacja rozwoju osobowości uczniów, - wpisy do dzienników zajęć edukacyjnych: język polski, plastyka, muzyka, wychowanie fizyczne, religia, wychowanie do życia w rodzinie, funkcjonowanie w środowisku - wykaz imprez kulturalnych zorganizowanych w szkole - wykaz imprez kulturalnych, pozaszkolnych, w których brali udział uczniowie, - opinie i orzeczenia psychologa szkolnego. 	wychowawca, pedagog szkolny, katecheta, nauczyciele przedmiotów, psycholog szkolny	etap edukacyjny

Cel	Zadania ZSS	Formy realizacji	Wskaźniki efektywności	Osoby odpowiedzialne	Termin Realizacji
-----	-------------	------------------	------------------------	----------------------	-------------------

<p style="text-align: center;">Rozwój społeczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzianą się - rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń, - kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł, - kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej, - przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi, - zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju, - kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; - kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność - kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci - kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji - inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia - przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów - przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań - wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną - kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania - kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw - przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach - przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy, - rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne 	<ul style="list-style-type: none"> - przydzielanie funkcji klasowych i szkolnych, - opracowanie i wdrożenie w życie kontraktu dotyczącego funkcjonowania ucznia w grupie, - wycieczki, imprezy klasowe, zabawy klasowe i szkolne, - uroczystości szkolne, - spotkania z policjantem, strażakiem, strażą miejską, sędzią, pracownikiem urzędu skarbowego, - realizacja projektów edukacyjnych, - organizacja zajęć wychowania do życia w rodzinie, - zebrania z rodzicami, - ankieta dla rodziców, uczniów i nauczycieli dotycząca realizacji przez szkołę i rodzinę funkcji wychowawczych, - lekcje z wychowawcą, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza nią, - apele okolicznościowe, - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: edukacja wczesnoszkolna. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania ze spotkań z policjantem, strażakiem itd. - dokumentacja realizacji projektów edukacyjnych, - protokoły z zebrań z rodzicami i frekwencja na zebraniach oraz imprezach klasowych i szkolnych, - rozmowy z rodzicami, wymiana spostrzeżeń, - wyniki badań ankietowych dla rodziców, uczniów i nauczycieli, - sprawozdania wychowawców klas, - sprawozdania organizatorów imprez, udział uczniów w imprezach, - informacje zwrotne od osób stykających się z uczniami naszej szkoły, - liczba skarg, sygnałów, interwencji zewnętrznych o nagannym zachowaniu uczniów, o kolizji z prawem, - dokumentacja świadcząca o współpracy z innymi placówkami, - obserwacja uczniów dokonywana przez nauczycieli, - kontrakt dotyczący funkcjonowania ucznia w grupie. 	<p>wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów, pedagog i psycholog szkolny, wszyscy uczniowie i pracownicy szkoły</p>	
<p style="text-align: center;">Cel</p>	<p style="text-align: center;">Zadania ZSS</p>	<p style="text-align: center;">Formy</p>	<p style="text-align: center;">Wskaźniki</p>	<p style="text-align: center;">Osoby</p>	<p style="text-align: center;">Termin</p>

		realizacji	efektywności	odpowiedzialne	Realizacji
Rozwój fizyczny	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, - kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia, - zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej, - przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym, - kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie - rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku, - kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego, - uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin, - kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki. - nabycie umiejętności dbałości o higienę spożywania posiłków - nabycie umiejętności dbania o bezpieczeństwo w drodze do szkoły, podczas zabaw i wypoczynku, - rozróżnianie substancji, przedmiotów, pojemników niebezpiecznych. - wskazywanie różnic między pożywieniem, trucizną, lekami (jadalne – szkodliwe), - zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych - kształtowanie umiejętności aktywnego spędzania wolnego czasu, - wskazywanie środków odurzających (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze), - uświadomienie szkodliwości środków odurzających, - uświadamianie negatywnych skutków zdrowotnych przebytych chorób zakaźnych (w tym Covid 19) 	<ul style="list-style-type: none"> - konkursy czystości pomieszczeń w szkole, - konkursy plastyczne dotyczące np. higieny osobistej, ekologii, zdrowego stylu życia, - udział w akcjach, np. „Sprzątanie świata”, - pogadanki dotyczące bezpieczeństwa pracy i zabawy, - badania sprawności fizycznej uczniów, - promocja postaw prozdrowotnych - działalność kół zainteresowań istniejących w szkole, - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: edukacja wczesnoszkolna. 	<ul style="list-style-type: none"> - zapisy w dziennikach zajęć edukacyjnych, - sprawozdania z działalności kół zainteresowań, - sprawozdania pielęgniarki z konkursów, - ilość uczniów biorących udział w akcji „Sprzątanie świata”, - wykaz pogadarek, konkursów zawarte w sprawozdaniach pracy wychowawców, - protokoły badania sprawności fizycznej. 	wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów, zwłaszcza wychowania fizycznego i korekcji wad postawy	etap edukacyjny
Rozwój aksjologiczny	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności dążenia do poznawania, rozwijania i doskonalenia duchowego aspektu osobowości, - wychowanie religijne i etyczne, - kształtowanie postaw: prawda, dobro i szlachetność. 	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: religia, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza szkołą. 	<ul style="list-style-type: none"> - wpisy do dzienników zajęć edukacyjnych: religia, wychowanie do życia w rodzinie - wykaz imprez kulturalnych zorganizowanych w szkole, - adnotacje w dziennikach zajęć dotyczące udziału w rekolekcjach. 	katecheta, wychowawca, nauczyciele przedmiotów	etap edukacyjny

**Działania wychowawczo-profilaktyczne w klasach IV – VIII szkoły podstawowej
dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim**

Cel	Zadania ZSS	Formy Realizacji	Wskaźniki Efektywności	Osoby Odpowiedzialne	Termin realizacji
Rozwój intelektualny	<ul style="list-style-type: none"> - budzenie ciekawości poznawczej, - pomoc w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów, - wdrażanie do systematycznej pracy umysłowej, - kształtowanie umiejętności logicznego, precyzyjnego wypowiadania się, - kształtowanie umiejętności poszukiwania informacji, - kształtowanie cech osobowych: pracowitość, rzetelność, wytrwałość, aktywność, - kształtowanie i doskonalenie technik uczenia się i przyswajania wiedzy, - kształcenie u uczniów umiejętności do życia w społeczeństwie informacyjnym - kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, - kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediów. 	<ul style="list-style-type: none"> - konkursy przedmiotowe, artystyczne - indywidualna praca z uczniem, - zajęcia rewalidacyjne i pomoc psychologiczno – pedagogiczna - organizowanie nauczania indywidualnego, - prezentacje osiągnięć uczniów, wystawy, gazetki ścienne, - stosowanie na zajęciach metod aktywizujących, - udział uczniów w zajęciach kół zainteresowań, - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: język polski, język niemiecki, plastyka, muzyka, historia, wiedza o społeczeństwie, przyroda, geografia, biologia, chemia, fizyka, matematyka, technika, informatyka, edukacja dla bezpieczeństwa, zajęcia z wychowawcą, wychowanie fizyczne, wychowanie do życia w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wystawy prac uczniów, - zdobyte przez uczniów nagrody, dyplomy, wyróżnienia (ilość) za osiągnięcia w konkursach oraz za osiągnięcia dydaktyczne, - indywidualne programy edukacyjno – terapeutyczne, - protokoły zespołów ds. wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, - dzienniki zajęć rewalidacyjnych, - występy uczniów w szkole i poza nią, - kronika szkolna, kronika SKE, kronika ZHP, kronika koła teatralnego - dzienniki zajęć edukacyjnych, plany wynikowe, - sprawozdania z działalności kół zainteresowań, liczba uczniów uczestniczących w zajęciach kół zainteresowań, - sprawozdanie z edukacji bibliotecznej. 	<p>wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów,</p>	<p>etap edukacyjny</p>
Rozwój emocjonalny	<ul style="list-style-type: none"> - poznawanie i prawidłowe nazywanie stanów uczuciowych, emocji własnych i cudzych, - kształtowanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi, długotrwałymi stanami emocjonalnymi, - rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów, - uczenie się sposobów dzielenia się wrażeniami i uczuciami, - kształtowanie umiejętności oceny własnych zachowań i opanowywania emocji, - kształtowanie umiejętności nawiązywania pozytywnych kontaktów z rówieśnikami, więzi koleżeńskiej, - rozumienie własnej niepowtarzalności i wartości, rozwijanie podmiotowej tożsamości, - kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji, - uwróżliwanie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania, - kształtowanie postawy szacunku i odpowiedzialności wobec wartości etycznych, - zapoznanie z problematyką agresji - radzenie sobie z nią, - radzenie sobie z cyberprzemocą, - niwelowanie skutków długotrwałej nauki zdalnej i izolacji uczniów od bezpośrednich kontaktów ze społecznością szkolną. 	<ul style="list-style-type: none"> - programy profilaktyczne prowadzone przez nauczycieli, - stosowanie aktywizujących metod pracy na zajęciach edukacyjnych, - praca pedagoga i psychologa szkolnego, - ankieta dla uczniów dotycząca poczucia bezpieczeństwa, - realizacja treści programowych z poszczególnych przedmiotów: edukacja dla bezpieczeństwa, zajęcia z wychowawcą, wychowanie do życia w rodzinie - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza szkołą, - badania psychologiczne dotyczące uczniów wykazujących zaburzenia zachowania. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania wychowawców klas, - obserwacja zachowań uczniów dokonywana przez wychowawców oraz innych nauczycieli, - przypadki agresji uczniów wobec innych uczniów i nauczycieli, - wykaz rozmów interwencyjnych prowadzonych przez pedagoga i psychologa, - wyniki ankiety dotyczącej poczucia bezpieczeństwa, - obserwacja rozwoju osobowości uczniów, - wpisy do dzienników zajęć edukacyjnych: język polski, plastyka, muzyka, wychowanie fizyczne, religia, wychowanie do życia w rodzinie, funkcjonowanie w środowisku w szkole, - wykaz imprez kulturalnych zorganizowanych w szkole, - wykaz imprez kulturalnych, pozaszkolnych, w których brali udział uczniowie, - opinie i orzeczenia psychologa szkolnego. 	<p>wychowawca, pedagog szkolny, katecheta, nauczyciele przedmiotów, psycholog szkolny</p>	<p>etap edukacyjny</p>

Cel	Zadania ZSS	Formy realizacji	Wskaźniki efektywności	Osoby odpowiedzialne	Termin Realizacji
<p style="text-align: center;">Rozwój społeczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania, - nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie, - kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny, - kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania, - kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb, - rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi, - kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób, - rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji, - budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej, - zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka, - kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia, - kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze, - redukcja agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów, - budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję, - uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych, - kształtowanie zachowania asertywnego, - zapoznanie z problemami cyberprzemocy, - uświadamianie wpływu rówieśników, rodziny oraz wzorów społecznych na własne działanie - rozwijanie poczucia własnej wartości - rozwijanie świadomości własnego społeczeństwa - pełnienie ról społecznych, - rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne. 	<ul style="list-style-type: none"> - przydzielanie funkcji klasowych i szkolnych, - opracowanie i wdrożenie w życie kontraktu dotyczącego funkcjonowania ucznia w grupie, - wycieczki, imprezy klasowe, zabawy klasowe i szkolne, - uroczystości szkolne, - spotkania z policjantem, strażakiem, strażą miejską, sędzią, pracownikiem urzędu skarbowego, - realizacja projektów edukacyjnych, - organizacja zajęć wychowania do życia w rodzinie - zebrania z rodzicami, - ankieta dla rodziców, uczniów i nauczycieli dotycząca realizacji przez szkołę i rodzinę funkcji wychowawczych, - lekcje z wychowawcą, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza nią, - apele okolicznościowe, - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: wiedza o społeczeństwie, historia, przyroda, geografia, biologia, informatyka, zajęcia z wychowawcą, edukacja dla bezpieczeństwa, wychowanie do życia w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania ze spotkań z policjantem, strażakiem itd. - dokumentacja realizacji projektów edukacyjnych - protokoły z zebrań z rodzicami i frekwencja na zebraniach oraz imprezach klasowych i szkolnych, - rozmowy z rodzicami, wymiana spostrzeżeń, - wyniki badań ankietowych dla rodziców, uczniów i nauczycieli, - sprawozdania wychowawców klas, - sprawozdania organizatorów imprez, udział uczniów w imprezach, - informacje zwrotne od osób stykających się z uczniami naszej szkoły, - liczba skarg, sygnałów, interwencji zewnętrznych o nagannym zachowaniu uczniów, o kolizji z prawem, - dokumentacja świadcząca o współpracy z innymi placówkami, - obserwacja uczniów dokonywana przez nauczycieli, - kontrakt dotyczący funkcjonowania ucznia w grupie. 	<p>wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów, pedagog i psycholog szkolny, wszyscy uczniowie i pracownicy szkoły</p>	<p>etap edukacyjny</p>

<p style="text-align: center;">Rozwój fizyczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu, - kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia, - nabycie umiejętności dbałości o higienę spożywania posiłków, - nabycie umiejętności dbania o bezpieczeństwo w drodze do szkoły, podczas zabaw i wypoczynku, - zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych, - zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych, - rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi, - wyrabianie świadomości na temat pomocy osobom uzależnionym, - rozumienie wpływu działań reklamowych, grup rówieśniczych, rodziny oraz wzorców społecznych na powstanie uzależnień, - promocja zdrowego stylu życia, - propagowanie pozytywnych form spędzania czasu wolnego, - rozumienie wpływu środków odurzających na rozwój i życie człowieka, - uświadamianie negatywnych skutków zdrowotnych przebytych chorób zakaźnych (w tym Covid 19) 	<ul style="list-style-type: none"> - konkursy czystości pomieszczeń w szkole, - konkursy plastyczne dotyczące np. higieny osobistej, ekologii, zdrowego stylu życia, - udział w akcjach, np. „Sprzątanie świata”, - pogadanki dotyczące bezpieczeństwa pracy i zabawy, - badania sprawności fizycznej uczniów, - promocja postaw prozdrowotnych - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: biologia, przyroda, wychowanie fizyczne, zajęcia z wychowawcą, edukacja dla bezpieczeństwa, wychowanie do życia w rodzinie, technika, wiedza o społeczeństwie, - działalność kół zainteresowań istniejących w szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> - zapisy w dziennikach zajęć edukacyjnych, - sprawozdania z działalności kół zainteresowań, - sprawozdania pielęgniarki z konkursów, - ilość uczniów biorących udział w akcji „Sprzątanie świata”, - wykaz pogadarek, konkursów zawarte w sprawozdaniach pracy wychowawców, - protokoły badania sprawności fizycznej. 	<p>wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów, zwłaszcza wychowania fizycznego i korekcji wad postawy</p>	<p>etap edukacyjny</p>
<p style="text-align: center;">Cel</p>	<p style="text-align: center;">Zadania ZSS</p>	<p style="text-align: center;">Formy realizacji</p>	<p style="text-align: center;">Wskaźniki efektywności</p>	<p style="text-align: center;">Osoby odpowiedzialne</p>	<p style="text-align: center;">Termin Realizacji</p>
<p style="text-align: center;">Rozwój aksjologiczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności dążenia do poznawania, rozwijania i doskonalenia duchowego aspektu osobowości, - wychowanie religijne i etyczne, - kształtowanie postaw: prawda, dobro i szlachetność. 	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: religia, wychowanie do życia w rodzinie, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza szkołą. 	<ul style="list-style-type: none"> - wpisy do dzienników zajęć edukacyjnych: religia, wychowanie do życia w rodzinie - wykaz imprez kulturalnych zorganizowanych w szkole, - adnotacje w dziennikach zajęć dotyczące udziału w rekolekcjach. 	<p>katecheta, wychowawca, nauczyciele przedmiotów</p>	<p>etap edukacyjny</p>

**Działania wychowawczo-profilaktyczne dla uczniów szkoły podstawowej
z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym**

Cel	Zadania ZSS	Formy Realizacji	Wskaźniki efektywności	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji
Rozwój intelektualny	<ul style="list-style-type: none"> - budzenie ciekawości poznawczej, - pomoc w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów, - wdrażanie do systematycznej pracy, - kształtowanie umiejętności wypowiedzania się, - kształtowanie umiejętności poszukiwania informacji, - kształtowanie cech osobowych: pracowitość, rzetelność, wytrwałość, aktywność, - kształcenie u uczniów umiejętności do życia w społeczeństwie, - kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediów. 	<ul style="list-style-type: none"> - konkursy przedmiotowe, artystyczne - indywidualna praca z uczniem, - zajęcia rewalidacyjne i pomoc psychologiczno – pedagogiczna - organizowanie nauczania indywidualnego, - prezentacje osiągnięć uczniów, wystawy, gazetki ścienne, - stosowanie na zajęciach metod aktywizujących, - udział uczniów w zajęciach kół zainteresowań, - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: funkcjonowanie osobiste i społeczne, zajęcia rozwijające komunikowanie się, zajęcia rozwijające kreatywność. 	<ul style="list-style-type: none"> - wystawy prac uczniów, - zdobyte przez uczniów nagrody, dyplomy, wyróżnienia (ilość) za osiągnięcia w konkursach oraz za osiągnięcia dydaktyczne, indywidualne programy edukacyjno – terapeutyczne, - protokoły zespołów ds. wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, dzienniki zajęć rewalidacyjnych, - występy uczniów w szkole i poza nią, kronika szkolna, kronika SKE, kronika ZHP, kronika koła teatralnego - dzienniki zajęć edukacyjnych, plany wynikowe, - sprawozdania z działalności kół zainteresowań, liczba uczniów uczestniczących w zajęciach kół zainteresowań, - sprawozdanie z edukacji bibliotecznej. 	<p>wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów,</p>	<p>etap edukacyjny</p>
Rozwój emocjonalny	<ul style="list-style-type: none"> - poznawanie i prawidłowe nazywanie stanów uczuciowych, emocji własnych i cudzych, - kształtowanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi, długotrwałymi stanami emocjonalnymi, - rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów, - kształtowanie umiejętności odreagowania napięć emocjonalnych w sposób bezpieczny i społecznie akceptowany, - uczenie się sposobów dzielenia się wrażeniami i uczuciami, - kształtowanie umiejętności oceny własnych zachowań i opanowywania emocji, - kształtowanie umiejętności nawiązywania pozytywnych kontaktów z rówieśnikami, więzi koleżeńskiej - rozumienie własnej niepowtarzalności i wartości, rozwijanie podmiotowej tożsamości, - budowanie pozytywnego obrazu samego siebie, poczucia własnej wartości sprawstwa, samoakceptacji, - kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji, - zapoznanie z problemem i radzenie sobie z cyberprzemocą oraz agresją, - niwelowanie skutków długotrwałej nauki zdalnej i izolacji uczniów od bezpośrednich kontaktów ze społecznością szkolną. 	<ul style="list-style-type: none"> - stosowanie aktywizujących metod pracy na zajęciach edukacyjnych, - praca pedagoga i psychologa szkolnego, - ankieta dla uczniów dotycząca poczucia bezpieczeństwa, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza szkołą, - badania psychologiczne dotyczące uczniów wykazujących zaburzenia zachowania, - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: funkcjonowanie osobiste i społeczne, zajęcia rozwijające komunikowanie się, zajęcia rozwijające kreatywność. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania wychowawców klas, - obserwacja zachowań uczniów dokonywana przez wychowawców oraz innych nauczycieli, - przypadki agresji uczniów wobec innych uczniów i nauczycieli, - wykaz rozmów interwencyjnych prowadzonych przez pedagoga i psychologa, - wyniki ankiety dotyczącej poczucia bezpieczeństwa, - obserwacja rozwoju osobowości uczniów, - wpisy do dzienników zajęć edukacyjnych, - wykaz imprez kulturalnych zorganizowanych w szkole - wykaz imprez kulturalnych, pozaszkolnych, w których brali udział uczniowie, - opinie i orzeczenia psychologa szkolnego. 	<p>wychowawca, pedagog szkolny, katecheta, nauczyciele przedmiotów, psycholog szkolny</p>	<p>etap edukacyjny</p>
Cel	Zadania ZSS	Formy Realizacji	Wskaźniki efektywności	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji

<p style="text-align: center;">Rozwój społeczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych w różnych sytuacjach społecznych, - kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł, - kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej, - zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju, - kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżnianie dobra od zła; - uczenie się rozpoznawania osób godnych zaufania, unikanie osób obcych - kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, - kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego dziedzictwa kultury, - kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego, - przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, - budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów - wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną - kształtowanie poczucia własnej wartości, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania - kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw - kształcenie znajomości zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym i podczas zabaw - przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych - przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym - kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy, - rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne 	<ul style="list-style-type: none"> - przydzielanie funkcji klasowych i szkolnych, - opracowanie i wdrożenie w życie kontraktu dotyczącego funkcjonowania ucznia w grupie, - wycieczki, imprezy klasowe, zabawy klasowe i szkolne, - uroczystości szkolne, - spotkania z policjantem, strażakiem, - realizacja projektów edukacyjnych, - organizacja zajęć wychowania do życia w rodzinie - zebrania z rodzicami, - ankieta dla rodziców, uczniów i nauczycieli dotycząca realizacji przez szkołę i rodzinę funkcji wychowawczych, - lekcje z wychowawcą, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza nią, - apele okolicznościowe, - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: funkcjonowanie osobiste i społeczne ,zajęcia rozwijające komunikowanie się, zajęcia rozwijające kreatywność. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania ze spotkań z policjantem, strażakiem itd. - dokumentacja realizacji projektów edukacyjnych - protokoły z zebrań z rodzicami i frekwencja na zebraniach oraz imprezach klasowych i szkolnych, - rozmowy z rodzicami, wymiana spostrzeżeń, - wyniki badań ankietowych dla rodziców, uczniów i nauczycieli, - sprawozdania wychowawców klas, - sprawozdania organizatorów imprez, udział uczniów w imprezach, - informacje zwrotne od osób stykających się z uczniami naszej szkoły, - liczba skarg, sygnałów, interwencji zewnętrznych o nagannym zachowaniu uczniów, o kolizji z prawem, - dokumentacja świadcząca o współpracy z innymi placówkami, - obserwacja uczniów dokonywana przez nauczycieli, - kontrakt dotyczący funkcjonowania ucznia w grupie. 	<p>wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów, pedagog i psycholog szkolny, wszyscy uczniowie i pracownicy szkoły</p>	<p>etap edukacyjny</p>
--	---	--	---	--	------------------------

Cel	Zadania ZSS	Formy realizacji	Wskaźniki efektywności	Osoby odpowiedzialne	Termin Realizacji
Rozwój fizyczny	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, - kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia, - zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej, - kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie - rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku, - kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego - uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin, - kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki. - nabycie umiejętności dbałości o higienę spożywania posiłków - nabycie umiejętności dbania o bezpieczeństwo w drodze do szkoły, podczas zabaw i wypoczynku, - rozróżnianie substancji, przedmiotów, pojemników niebezpiecznych. - wskazywanie różnic między pożywieniem, trucizną, lekami (jadalne – szkodliwe), - zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych - kształtowanie umiejętności aktywnego spędzania wolnego czasu, - wskazywanie środków odurzających (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze), - uświadomienie szkodliwości środków odurzających, - uświadamianie negatywnych skutków zdrowotnych przebytych chorób zakaźnych (w tym Covid 19) 	<ul style="list-style-type: none"> - konkursy czystości pomieszczeń w szkole, - konkursy plastyczne dotyczące np. higieny osobistej, ekologii, zdrowego stylu życia, - udział w akcjach, np. „Sprzątanie świata”, - pogadanki dotyczące bezpieczeństwa pracy i zabawy, - badania sprawności fizycznej uczniów - promocja postaw prozdrowotnych - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: funkcjonowanie osobiste i społeczne, zajęcia rozwijające komunikowanie się, zajęcia rozwijające kreatywność, - działalność kół zainteresowań istniejących w szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> - zapisy w dziennikach zajęć edukacyjnych, sprawozdania z działalności kół zainteresowań, - sprawozdania z konkursów, - ilość uczniów biorących udział w akcji „Sprzątanie świata”, - wykaz pogadek, konkursów zawarte w sprawozdaniach pracy wychowawców, - protokoły badania sprawności fizycznej. 	wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów, zwłaszcza wychowania fizycznego i korekcji wad postawy	etap edukacyjny
Rozwój aksjologiczny	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności dążenia do poznawania, rozwijania i doskonalenia duchowego aspektu osobowości, - wychowanie religijne i etyczne, - kształtowanie postaw: prawda, dobro i szlachetność. 	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja treści programowych z poszczególnych przedmiotów: religia, wychowanie do życia w rodzinie, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza szkołą. 	<ul style="list-style-type: none"> - wpisy do dzienników zajęć edukacyjnych: religia, wychowanie do życia w rodzinie - wykaz imprez kulturalnych zorganizowanych w szkole, - adnotacje w dziennikach zajęć dotyczące udziału w rekolekcjach. 	katecheta, wychowawca, nauczyciele przedmiotów	etap edukacyjny

**Działania wychowawczo-profilaktyczne w Szkole Przysposabiającej do Pracy
dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnością sprzężoną**

Cel	Zadania ZSS	Formy realizacji	Wskaźniki efektywności	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji
Rozwój intelektualny	<ul style="list-style-type: none"> - budzenie ciekawości poznawczej, - pomoc w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów, - wdrażanie do systematycznej pracy umysłowej, - kształtowanie umiejętności wypowiadania się, - doskonalenie umiejętności komunikowania się i rozwijanie umiejętności asertywnych, - komunikowanie się w formie elektronicznej, - kształtowanie umiejętności poszukiwania informacji, - kształtowanie cech osobowych: pracowitość, rzetelność, wytrwałość, aktywność, - kształcenie u uczniów umiejętności do życia w społeczeństwie, - kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediów. 	<ul style="list-style-type: none"> - konkursy przedmiotowe, artystyczne, - indywidualna praca z uczniem, - zajęcia rewalidacyjne i pomoc psychologiczno – pedagogiczna - organizowanie nauczania indywidualnego, - prezentacje osiągnięć uczniów, wystawy, gazetki ścienne, - stosowanie na zajęciach metod aktywizujących, - udział uczniów w zajęciach kół zainteresowań, - realizacja treści programowych w ramach wszystkich przedmiotów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wystawy prac uczniów, - zdobyte przez uczniów nagrody, dyplomy, wyróżnienia (ilość) za osiągnięcia w konkursach oraz za osiągnięcia dydaktyczne, - indywidualne programy edukacyjno – terapeutyczne, - protokoły zespołów ds. wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, dzienniki zajęć rewalidacyjnych, - występy uczniów w szkole i poza nią, - kronika szkolna, kronika SKE, kronika ZHP, kronika koła teatralnego, - dzienniki zajęć edukacyjnych, plany wynikowe, - sprawozdania z działalności kół zainteresowań, liczba uczniów uczestniczących w zajęciach kół zainteresowań, - sprawozdanie z edukacji bibliotecznej. 	<p>wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów,</p>	<p>etap edukacyjny</p>
Rozwój emocjonalny	<ul style="list-style-type: none"> - poznawanie i prawidłowe nazywanie stanów uczuciowych, emocji własnych i cudzych, - kształtowanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi, długotrwałymi stanami emocjonalnymi, - rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów, - uczenie się sposobów dzielenia się wrażeniami i uczuciami, - kształtowanie umiejętności oceny własnych zachowań i opanowywania emocji, - kształtowanie umiejętności nawiązywania pozytywnych kontaktów z rówieśnikami, więzi koleżeńskiej, - rozumienie własnej niepowtarzalności i wartości, rozwijanie podmiotowej tożsamości, - kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji, - uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania, - zapoznanie z problematyką agresji - radzenie sobie z nią, - niwelowanie skutków długotrwałej nauki zdalnej i izolacji uczniów od bezpośrednich kontaktów ze społecznością szkolną. 	<ul style="list-style-type: none"> - stosowanie aktywizujących metod pracy na zajęciach edukacyjnych, - praca pedagoga i psychologa szkolnego, - ankieta dla uczniów dotycząca poczucia bezpieczeństwa, - realizacja treści programowych z przedmiotów: funkcjonowanie osobiste i społeczne, zajęcia rozwijające umiejętność komunikowania się, zajęcia kształtujące kreatywność, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza szkołą, - badania psychologiczne dotyczące uczniów wykazujących zaburzenia zachowania. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania wychowawców klas, - obserwacja zachowań uczniów dokonywana przez wychowawców oraz innych nauczycieli, - przypadki agresji uczniów wobec innych uczniów i nauczycieli, - wykaz rozmów interwencyjnych prowadzonych przez pedagoga i psychologa, - wyniki ankiety dotyczącej poczucia bezpieczeństwa, - obserwacja rozwoju osobowości uczniów, - wpisy do dzienników zajęć edukacyjnych - wykaz imprez kulturalnych zorganizowanych w szkole, - wykaz imprez kulturalnych, pozaszkolnych, w których brali udział uczniowie, - opinie i orzeczenia psychologa szkolnego. 	<p>wychowawca, pedagog szkolny, katecheta, nauczyciele przedmiotów, psycholog szkolny</p>	<p>etap edukacyjny</p>

Cel	Zadania ZSS	Formy Realizacji	Wskaźniki efektywności	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji
Rozwój społeczny	<ul style="list-style-type: none"> - inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania, - nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie, - kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny, - kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania, - kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb, - rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi, - kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób, - rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji, - budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej, - zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka, - kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze, - redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów, - uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych, - zapoznanie z problemami i radzeniem sobie z cyberprzemocą, - uświadamianie wpływu rówieśników, rodziny oraz wzorów społecznych na własne działanie, - rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji, - pomoc w przygotowaniu do wykonywania czynności zawodowych zwiększających szansę usamodzielnienia się w dalszym życiu, - rozwijanie świadomości własnego współczesności - pełnienie ról społecznych, - rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne 	<ul style="list-style-type: none"> - przydzielanie funkcji klasowych i szkolnych, - opracowanie i wdrożenie w życie kontraktu dotyczącego funkcjonowania ucznia w grupie, - wycieczki, imprezy klasowe, zabawy klasowe i szkolne, - uroczystości szkolne, - spotkania z policjantem, strażakiem, strażą miejską, sędzią, pracownikiem urzędu skarbowego, - organizacja zajęć wychowania do życia w rodzinie - zebrania z rodzicami, - ankieta dla rodziców, uczniów i nauczycieli dotycząca realizacji przez szkołę i rodzinę funkcji wychowawczych, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza nią, - apele okolicznościowe, - realizacja treści programowych w ramach przedmiotów: funkcjonowanie osobiste i społeczne, zajęcia rozwijające umiejętność komunikowania się, zajęcia kształtujące kreatywność, przysposobienie do pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania ze spotkań z policjantem, strażakiem itd., - protokoły z zebrań z rodzicami i frekwencja na zebraniach oraz imprezach klasowych i szkolnych, - rozmowy z rodzicami, wymiana spostrzeżeń, - wyniki badań ankietowych dla rodziców, uczniów i nauczycieli, - sprawozdania wychowawców klas, - sprawozdania organizatorów imprez, udział uczniów w imprezach, - informacje zwrotne od osób stykających się z uczniami naszej szkoły, - liczba skarg, sygnałów, interwencji zewnętrznych o nagannym zachowaniu uczniów, o kolizji z prawem, - dokumentacja świadcząca o współpracy z innymi placówkami, - obserwacja uczniów dokonywana przez nauczycieli, - kontrakt dotyczący funkcjonowania ucznia w grupie, - zapisy w dziennikach zajęć edukacyjnych. 	<p>wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów, pedagog i psycholog szkolny, wszyscy uczniowie i pracownicy szkoły</p>	<p>etap edukacyjny</p>
Rozwój fizyczny	<ul style="list-style-type: none"> - nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu, - kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia, - nabycie umiejętności dbałości o higienę spożywania posiłków, - nabycie umiejętności dbania o bezpieczeństwo w drodze do szkoły, podczas zabaw i wypoczynku, - zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych, - kształtowanie umiejętności aktywnego spędzania wolnego czasu, - wskazywanie środków odurzających (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze), - uświadomienie szkodliwości środków odurzających, - wyrabianie świadomości na temat pomocy osobom uzależnionym, - uświadamianie negatywnych skutków zdrowotnych przebytych chorób zakaźnych (w tym Covid 19) 	<ul style="list-style-type: none"> - konkursy czystości pomieszczeń w szkole, - konkursy plastyczne dotyczące np. higieny osobistej, ekologii, zdrowego stylu życia, - udział w akcjach, np. „Sprzątanie świata”, - pogadanki dotyczące bezpieczeństwa pracy i zabawy, - badania sprawności fizycznej uczniów - promocja postaw prozdrowotnych - realizacja treści programowych z przedmiotów: wychowanie fizyczne, funkcjonowanie osobiste i społeczne, przysposobienie do pracy. - działalność kół zainteresowań istniejących w szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> - zapisy w dziennikach zajęć edukacyjnych, - sprawozdania z działalności kół zainteresowań, - sprawozdania z konkursów, - ilość uczniów biorących udział w akcjach, np. „Sprzątanie świata”, - wykaz pogadarek, konkursów zawarte w sprawozdaniach pracy wychowawców, - protokoły badania sprawności fizycznej. 	<p>wychowawca, opiekunowie kół zainteresowań, bibliotekarz szkoły, nauczyciele przedmiotów, zwłaszcza wychowania fizycznego</p>	<p>etap edukacyjny</p>

<p>Rozwój aksjologiczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności dążenia do poznawania, rozwijania i doskonalenia duchowego aspektu osobowości, - wychowanie religijne i etyczne, - kształtowanie postaw: prawda, dobro i szlachetność. 	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja treści programowych z przedmiotów religia i wychowanie do życia w rodzinie, - udział uczniów w wydarzeniach kulturalnych w szkole i poza szkołą. 	<ul style="list-style-type: none"> - wpisy do dzienników zajęć edukacyjnych: religia, wychowanie do życia w rodzinie - wykaz imprez kulturalnych zorganizowanych w szkole, - adnotacje w dziennikach zajęć dotyczące udziału w rekolekcjach. 	<p>katecheta, wychowawca, nauczyciele przedmiotów</p>	<p>etap edukacyjny</p>
------------------------------------	--	--	---	---	------------------------

Zadania nauczycieli i wychowawców klas w Zespole Szkół Specjalnych w Jarocinie w aspekcie wychowania i profilaktyki.

Wszyscy nauczyciele szkoły zobowiązani są do podejmowania pracy wychowawczej i profilaktycznej. W swoich działaniach oprócz odpowiednich kompetencji powinni:

- utrzymywać osobowe relacje z uczniami,
- dostarczać wzorów konstruktywnego i bezpiecznego stylu życia,
- umiejętnie pozyskiwać uczniów i ich rodziców do uczestniczenia w działaniach wychowawczo-profilaktycznych.

W pracy wychowawczo-profilaktycznej uwzględnić należy:

- pomoc i wspieranie rodziny w procesie wychowawczym, akceptację rodziców jako osób, które mają decydujący wpływ na wychowanie dzieci,
- wypracowanie umiejętności planowania, organizowania i prowadzenia ciekawych spotkań z rodzicami oraz innych form współpracy,
- diagnozowanie potrzeb i trudności uczniów, ich sytuacji rodzinnej oraz sprawdzanie efektów swojej pracy,
- organizowanie sytuacji wychowawczych, w których uczeń aktywnie rozwija wszystkie sfery swojej osobowości,
- udzielanie uczniom wsparcia w sytuacjach kryzysów osobistych, rodzinnych lub szkolnych, w tym związanych z występowaniem chorób zakaźnych, w tym Covid19,
- organizowanie różnych form pomocy uczniom, w tym pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- współdziałanie z nauczycielami uczącymi w klasie, koordynacja ich działań wychowawczych, współpraca z innymi pracownikami szkoły,
- promowanie idei UNICEF, szczególnie w zakresie praw dziecka i człowieka,
- promowanie postaw ekologicznych,
- promowanie postaw aksjologicznych,
- racjonalne wykorzystywanie narzędzi i zasobów cyfrowych.

Zadania pracowników niepedagogicznych:

- utrzymywanie osobowych relacji z uczniami,
- dostarczanie wzorów bezpiecznego stylu życia,
- wspomaganie szkoły w wychowywaniu dzieci,
- współpraca z wychowawcami i nauczycielami,

- uczestnictwo i współorganizacja imprez klasowych i szkolnych.

Współpraca szkoły z rodzicami.

Rodzice są pierwszymi nauczycielami swoich dzieci, posiadają pierwotne i największe prawa do ich wychowywania. Szkoła współdziała z rodzicami we wszechstronnym wychowaniu ucznia, a rodzice są partnerami w pracy wychowawczej. Efektywna współpraca szkoły ze środowiskiem rodzinnym powinna uwzględniać przestrzeganie następujących zasad:

- zasada partnerstwa (równorzędne prawa i obowiązki),
- zasada wielostronnego przepływu informacji,
- zasada jedności oddziaływań czyli konieczności realizowania spójnych celów wychowawczych,
- zasada pozytywnej motywacji rozumianej jako dobrowolny udział we współdziałaniu obu grup,
- zasada aktywności i systematyczności we współpracy.

Zadania pracowników pedagogicznych Zespołu Szkół Specjalnych w Jarocinie w zakresie współpracy z rodzicami:

- podejmowanie działań zmierzających do podnoszenia poziomu wiedzy psychologiczno – pedagogicznej rodziców,
- włączanie ich do ścisłego współdziałania w sprawach wychowania i kształcenia swoich dzieci,
- angażowanie rodziców w życie klasy i szkoły,
- przekazywanie rodzicom rzetelnej informacji,
- podejmowanie wspólnych decyzji dotyczących wychowania i kształcenia dziecka.

Zadania rodziców w zakresie współpracy ze szkołą:

- wspomaganie szkoły w wychowywaniu dzieci,
- współpraca z wychowawcami i nauczycielami,
- uczestnictwo i współorganizacja imprez klasowych i szkolnych,
- informowanie o stanie zdrowia dziecka, przyczynach jego nieobecności, sytuacji bytowej i materialnej dziecka,
- uczestnictwo w ankietach, sondażach, wywiadach.

Formy współpracy:

- spotkania szkoleniowe wychowawców i specjalistów z rodzicami,
- konsultacje, dyżury, zabrania z rodzicami,
- lekcje i spotkania otwarte,
- udział rodziców w obchodach świąt i uroczystości organizowanych w szkole,
- wizyty domowe, kontakty korespondencyjne i telefoniczne,
- organizowanie pomocy psychologicznej, finansowej i materialnej dla potrzebujących.

Działania wychowawcze naszej szkoły są zgodne z wolą, przekonaniem rodziców i odbywają się w duchu poszanowania godności osobistej, tolerancji i zrozumienia dla innych.

Monitoring i ewaluacja.

Zgodnie ze Szkolnym Programem Wychowawczo – Profilaktycznym wychowawcy tworzą dla klas programy wychowawczo-profilaktyczne z uwzględnieniem zaleceń szkolnego zespołu do spraw wychowawczo-profilaktycznych.

Wychowawcy w trakcie realizacji programu dokonują jego monitoringu, a na końcu każdego roku szkolnego przeprowadzają ewaluację. Jej wyniki dostarczają szkolnemu zespołowi do spraw wychowawczo-profilaktycznych.

W celu monitorowania realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego, zespół do spraw wychowawczo-profilaktycznych co roku przeprowadza ankiety diagnozujące procesy wychowawcze oraz profilaktyczne zachodzące w szkole i poza nią, a także trudności zagrażające prawidłowemu rozwojowi uczniów.

Na podstawie zebranych danych, zespół do spraw wychowawczo-profilaktycznych co roku dokonuje monitoringu i ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego, przedstawia wyniki członkom rady pedagogicznej oraz rodzicom.